

EL SISTEMA I IRIS PROSJEKTET, 2014-2016

Rapport utarbeidet av delprosjektleder El Sistema,
Gabriel Gallo

1

Foto: S.C. Jarild

Sammenfatning.....	3
Hovedmål med El Sistema opplæringen.....	3
Målformuleringer El Sistema/IRIS.....	3
Arbeidet med felles repertoar	4
Samspilltreff og regiontreff.....	4
Arbeidet med læreplan.....	4
Innhold og mål med fagdager.....	5
Suksessfaktorer og utfordringer knyttet til El Sistema i IRIS	5
Oversikt over alle gjennomførte aktiviteter, 2016/2015/2014	6
Referanser.....	7

Foto: R.J. Rønning

Sammenfatning

El Sistema har i Norge eksistert siden høsten 2013, og kunne starte opp takket være gavemidler til instrumentkjøp fra Sparebankstiftelsen DNB. (www.sparebankstiftelsen.no) El Sistema som en modell for musikkopplæring, er inspirert av den verdenskjente modellen utviklet i Venezuela siden 1970-tallet. (www.fundamusical.org.ve) Fokuset i opplæringen er samspill i grupper og orkester flere ganger i uken. Musikkopplæringen er basert på sosiale verdier, og har i Norge foregått i grunnskole/kulturskole/sfo. I 2013 skulle Sparebankstiftelsen DNB gjennom sitt datterselskap Dextra Musica i gang med 3-årig prosjekt i Buskerud, Telemark, Vestfold. Dette ble til IRIS-prosjektet. I nevnte region var allerede flere El Sistema kommuner etablert, og det ble naturlig å tenke El Sistema som et nav i IRIS-prosjektet. Siden har kommuner falt fra og kommet til, rundt 850 barn har fått opplæring i regi av El Sistema. Kommuner som har vært en del av El Sistema/IRIS prosjektet er Oslo, Nome, Larvik, Sandefjord, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Drammen. Fra 2016 er El Sistema/IRIS-prosjektet/Norsk kulturskoleråd en del av det prosjektet «El Sistema Norden – a sustainable organization», som er støttet av Nordisk kulturfond. I denne rapporten, vil ulike elementer fra prosjektperioden 2014-2016 bli belyst.

Hovedmål med El Sistema opplæringen

- Gi barn et verktøy for å lære seg å samarbeide.
- Bidra til at barn kan få utvikle sitt fulle potensial og utvikle sin sensibilitet.
- Gi barn gode rollemodeller både menneskelig og musikalsk.
- Gi barn et trygt sted å vokse som menneske.
- Bruke musikken som et sosialt verktøy for sosial og menneskelig utvikling.
- Gi barn og unge sterke musikalske opplevelser og samspillkompetanse.
- Bruke musikken som avgjørende faktor for å bryte sosiale utfordringer /integrasjonsutfordringer.

Målformuleringer El Sistema/IRIS

IRIS-prosjektet har vært en døråpner for El Sistema opplæring i Norge, og en mulig begynnelse for at Norge kan være del av en verdensomspennende bevegelse innen musikk og kultur, som er utprøvd og som har befestet seg i mange land.

Følgende målformuleringer har ligget til grunn for El Sistema som en del av IRIS-prosjektet:

- Skape gode materielle vilkår for å etablere opplæringsmodellen «El Sistema» som en metode i Norge.
- Skape bevissthet rundt en fremtidig betydning samt forankring av «El Sistema» i Norge, blant ansatte i opplæringssystemet innen kulturskolefaget musikk og i grunnskolen, i kulturlivet og samfunnet for øvrig.

Følgende parameter har vært anslått som viktige i utviklingen av El Sistema gjennom IRIS prosjektet:

- Antall barn som lærer å spille et instrument, alltid i gruppe.
- Hvor mange kommuner som er en del av El Sistema og hvor mange kommuner som viser interesse i å gjøre dette.
- Dokumentere effekten av El Sistema i grunnskolene og kulturskolene som arbeider med og tilbyr El Sistema.

Arbeidet med felles repertoar

Fra begynnelsen av IRIS prosjektet, har det mellom El Sistema lærerne og andre referansepersoner blitt etablert et felles material/repertoar til bruk, først og fremst for strykeinstrumenter. Det har blitt etablert en felles repertoarbase, til bruk og disposisjon for alle lærere som underviser i El Sistema, som er tilgjengelig i en nettbasert løsning (google drive).

Erfarne lærere med erfaring fra bruk av dette repertoaret, har reist rundt i de forskjellige nucleos for å jobbe med samspill. Nucleos er en betegnelse på spansk brukt om de forskjellige orkestrene i Venezuela som gjennom mange orkestre/lokale sentre utgjør en felles modell. Dette begrepet har blitt innført om den enkelte El Sistema skole i Norge fra IRIS-prosjektets oppstart.

Samspilltreff og regiontreff

Samspilltreff i den enkelte nucleo og på tvers av disse, kalt regiontreff, har opplevdes som attraktive for elevene. Både på tvers av klasser ved den samme skolen, spesielt med Dextra musikere, og særs når det har vært treff mellom de forskjellige nucleosene. Alle samspilltreffene har opplevdes som berikende for både elever og lærere. Den sosiale biten har vært en veldig viktig faktor. Her har også det felles repertoaret blitt brukt. Det siste prosjektet, «El Sistema med Inti», et søramerikansk folkemusikkprosjekt, kan synes å ha vært et høydepunkt for El Sistema/IRIS. (www.intifusion.com) På slutten av dette prosjektet deltok El Sistema elever fra Hjørring i Danmark. Det å være en del av El Sistema i Norge, i Norden og i Europa, har gjort det mulig å delta med mange elever og lærere gjennom 3 år på den internasjonale campen «Side by Side» i Gøteborg, en storveis erfaring for elever, lærere og foresatte både musikalsk og sosialt. (www.sidebysidegoteborg.se)

Arbeidet med læreplan

Det har vært lagt ned mye arbeid og ressurser for å etablere en felles forståelse for El Sistema opplæring i Norge, blant annet gjennom å utvikle en læreplan/undervisningsressurs. Både som et verktøy for lærerne; som plan for arbeidet, anbefalt materiale, etc., samt som en legitimering av arbeidet i grunnskolen. Som et resultat av dette arbeidet har det blitt utviklet et læreplanverktøy til opplæring i kulturskolen og en læreplan basert på LK06 til bruk i grunnskolen (barneskolen). (El Sistema/IRIS-prosjektet. (2015). Læreplanverktøy El Sistema, Vestregionens Ungdomssymfonikere/IRIS-prosjektet. (2015). Læreplan El Sistema)

Innhold og mål med fagdager

Målet med fagdager var, først og fremst, å etablere et funksjonelt team med lærere til bruk i prosjektet som skulle være samstemte i forhold til grunnleggende mål og verdier i El Sistema opplæringen. Det ble jobbet mye med å etablere sterke bånd mellom lærerne, samt berike deres arbeid med erfaringsutveksling, gjensidige besøk/utvekslinger, etc. Fagdage har vært spesielt viktige arenaer for diskusjon, dette har i stor grad vært viktig for læreplanverktøy arbeidet. Førstelektor i didaktikk ved NMH, Inger Anne Westby, har hatt en uvurderlig rolle, tilstedeværelse og tilnærming i dette arbeidet.

Suksessfaktorer og utfordringer knyttet til El Sistema i IRIS

Suksessfaktorer:

Den svært høye kompetansen til lærerne som har vært en del av El Sistema, er en hovedfaktor til å lykkes med El Sistema opplæringen, spesielt med tanke på lærernes evne til å tilpasse seg forskjellige situasjoner og utfordringer. Det har også vært en trygghet å kunne planlegge med et budsjett som har vært tilstrekkelig for IRIS aktivitetene, og at det har vært forutsigbart med nok og gode instrumenter og diverse utstyr til opplæringen. Det har også vært en solid koordinasjon mellom aktørene og generelt en bra kommunikasjon mellom disse.

Utfordringer:

Lærerne har generelt hatt små stillinger knyttet til El Sistema undervisningen, og/eller kombinert med andre oppgaver/jobber. Dette har resultert i mindre dedikering og mindre tid til møter, treff, seminarer, studieturer, utvekslinger, etc., enn hva som var ønskelig ved prosjektets oppstart. Åpenbart har det vært en kjempeutfordring at endringer og avgjørelser med nedleggelse av flere El Sistema prosjekt gjort på skole eiernivå i kommunene, også i kommuner hvor prosjektene har vært godt forankret, med høy kvalitet, har gått ut over barn som har spilt flere ganger i uken over flere år.

Oversikt over alle gjennomførte aktiviteter, 2016/2015/2014

2016

- Regiontreff, El Sistema med Inti, Larvik, 9.3 (Nedre Eiker, Larvik, Tøyen, Sandefjord)
- Fagdager 10.3 Kork konsert og middag. 11.3 møte
- Larvik spiller på Nordbyen, 4.5
- Inti samspill på Tøyen 11.5
- Inti samspill på Nedre Eiker 26.5
- Nedre Eiker konsert samarbeid Eiker strykeorkester.
- Side by Side Camp, 15. - 18.6
- Øvelse med Inti, Steinberg, 15.9
- Øvelse på Tøyen, 14.9
- Regiontreff, Stovner invitert, Steinberg, 13.10
- "El Sistema med Inti", Hjørring, Stovner, Nedre Eiker. Øvelser 28. og 29.10
- Iris fyrtårn, konsert på Sentralen 30.10 (med store deler av IRISprosjektet)

Også i 2016

- Muliggjøre fortsettelse av Cellolærer i Larvik, 1. semester.
- Bidrag for Stovner orkester (flere møter, bratsjer, levere instr. etc)
- Arrangementer INTI prosjekt. Planlegge prosjektet.
- Alle planlagte aktiviteter med Larvik og Sandefjord måtte avlyses høsten 2016 på grunn av nedleggelse av disse nucleosene

2015

- Vinterferie spilling Tøyen
- Høstferie spilling Tøyen
- Strykedag Nome, 24.1
- Treff og Konsert Folketshus Krokstadelva, 17.4
- 2 Samspilltreff Steinberg, 8.5 og 22.5
- Ekstra øvelse 5.6 Steinberg
- 3 konserter Mesterfjellet skole og barnehage, Larvik, juni
- Tøyen elever spiller Oslo rådhus, 27.10
- 2 Treff Steinberg, 4.11 og 6.11
- Samspilltreff med Eiker strykeorkester, 13.11
- 2 Julekonserter i Larvik
- Studietur til Hammarkullen, Gøteborg, for El Sistema lærere, 11. og 12.3
- Besøk til El Sistema Danmark, Århus og Hjørring nucleos, 24.- 26.11
- El Sistema lærer Julian Saxl arrangerer musikk for regiontreff.
- Fagdag 27.3, NMH
- Fagdag 22.5, NMH
- Fagdag 30.10, Drammen kulturskole
- Didaktikk seminar, 16.10, Sandefjord
- Cateura orkestret
- Regiontreff Festpillene i Vestfold, barna spiller med Cateura, 6.6
- Regiontreff 17.11, Steinberg, alle 4 El Sistema kommuner.
- Side by Side Camp, 15-17.6
- Møte El Sistema Scandinavia, Gøteborg, 20.10

2014

- El Sistema Fagdag, 28.4 Steinberg
- Frank Di Polo (grunnlegger El Sistema) foredrag i Drammen, 23.5
- Side by Side camp, 17. og 18.6
- Høstferiespilling Tøyen
- Samspilltreff 15.11 Steinberg
- Seminar og Julekonsert Tøyen skole, 13.12

Referanser

Vestregionens Ungdomssymfonikere/IRIS. (2015). Læreplan El Sistema
Asker: Vestregionen

El Sistema/IRIS. (2015). Læreplanverktøy El Sistema
Oslo: IRIS prosjektet/Norsk kulturskoleråd

www.intifusion.com

www.fundamusical.org.ve

www.sidebysidegoteborg.se

www.sparebankstiftelsen.no